

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCAE,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
mane disertienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesima nona mensis
Januarii, anno Domini M. DCC. LXVII.

M. ANDREA-BLAZIO PELÈE DE VALONCOURT,
Regiae Societatis Agrariae in Praefectura Parisiensi Socio,
Doctore Medico Præside.

An sola pars bilis colorata in intestinis deponatur?

I.

ULTUM egerunt qui ante nos fuerunt, ait Seneca, sed non peregerunt, multum adhuc restat operi, multumque restabit nec ulli nato post mille secula recludent occasio aliquid adhuc adjiciendi. Hoc sapientis effatum quod ut in arte Medicâ sic in omnibus scientiis quasi veritatis habetur oraculum. Physiologæ imprimis convenire nemo diffitebitur. A nobis absit, primarias inquirere corporis humani functionum causas: systemata systematibus accumulare quid prodest? Maxima pars eorum quæ nos circumstant, quæ

2

nos constituunt humani captum ingenii longè superant, cause præser-
tim nos latent. Felices terque felices si mirabilis microcosmi parium
structura & usus perfectè nobis innotescerent. Fatemur quidèn multum
jam eis se antiquos & avi nostri celeberrimos artis nostra magistros sed
longè abest quin metu attigerint. Requidem ipsa in eâ solâ functione
cujus mechanismus in economiâ animali dulcidius patet, non possu-
mus non mirari improbos circâ chylosim physiologorum labores. Licet
tamen clarissimam tantis in tenebris præulerint lucem, intentum
reliquis videtur phænomenon quoddam bili proprium, quod in sectione
sequenti enucleatum, in aliis probare conabimur.

I I.

EDULIA variis quas subierunt in ore æsophago & ventriculo alte-
rationibus in pulpam cinericiam *chymum* reducta, ad duodenum
usque provehuntur; ibique novam ut in altero quasi ventriculo pa-
tiuntur elaborationem quâ scilicet in chyllum conversa ad corpus re-
farcendum aptiora fiunt. Hanc elaborationem præsertim à bile confi-
ci demonstrat hujuscè laticis indoles ejusque tempore digestionis
copiosior affluxus. Bilia autem succus est tenuis, saponaceus, ex flavo vi-
refcens, amari saporis, ex oleo, sale alkalico, & lymphâ coalitus, qui
in hepate è venoso sanguine secretus in cystide felleâ perficitur, deinde
per ductus sibi proprios in duodenum affluit. Ratione habitâ organorum
in quibus conficitur, duplice omnes physiologi distinguunt biliis
speciem. Aliam scilicet flavam, dilutam, subamaram quæ in hepate se-
creta hepatica dicitur, aliam verò spissam, ut amarore sic intensiori col-
ore donatam quæ ab hepatico ductu ad cysticum devia, in cystide fel-
leâ pro tempore asservatur, unde cysticæ sortitur nomen. Quonam modo
fiat utriusque secretio inquirere à proposito nostro alienum foret. Anno-
tasse sat erit bilem licet plurimis ex principiis confitam in intestinis
tantum unam & alteram suppeditare partem, aliam nempe aquosam &
mucosam, nutritioni aptam quam lymphaticam dicimus, aliam verò
spissam ex oleo & sale compositam, acrem, viridis coloris quam colo-
ratam nominamus. His statutis sic nostram juvat exponere lententiam.
Tumente post pastum ventriculo, proprioque turgidae veliculae renixu ad
duodenum utraque propellitur biliis, succo pancreatico diluitur, chymo-
communicatur & quâ pollet saponaceâ indole partes alimentorum tenaces,
oleosas, spissas, mirum in modum dividit, assimilat, salinas aggreditur, cunc-
tas aqueis miscibile reddit, eisque suam partem lymphaticam suppe-
ditat. Hinc ex pulpa prius mole, cohaesione & particulis planè dissimili-
bus constante, liquor exurgit dulcis, homogeneus, emulsionis æmulus
qui vasa bibula permeat, inde in sanguinem abiturus. Pars verò biliis
colorata à lymphaticâ secedit & cum sæcibus mixta foras amandatur.

I I I.

QUÆNA M verò principia partem coloratam constituant chymicis
nondum elucubrationibus compertum est. Quoad vegetabile saltem
regnum diversis experimentis comperit D. Ruellius. anhusam oleis &
Lichinem *Orseli* Gallicè dictum alkalino volatili, crocum aquâ, materiam

viridem foliis plantarum inhærentem spiritu vini & oleis, cæteras denique alia, alis menstruis dissolvi. Cum ea autem ad rem nostram parum conferant aliam observationem nobis eligimus ducem. E longinquo ad vocantur magno apparatu integrantes bilis partes. Adsum in intestino colo plurimæ cellulæ tribus ejus ligamentis confectæ, intestino ipso quasi arcu circumdantur, unde fit ut dum excrementa contrâ gravitatem suam ascendere coguntur, moras in illo intestino nestant & pars eorum subtilissima & acrior per bibula vasā in venam portarum reforratur; interè in liene colligitur sanguis & ad tempus stagnat, ut irretitur in ceteris hujus liquidū principiis oleum è compeditibus suis liberetur & per venam splenicam ad sinum venæ portæ deferatur. Ibi jam facta est utriusque humoris miscela cùm sanguis & colore subflavum & saporem sub-amarum exhibeat, sed ubi ad extremos hepatis poros devenit, ibi adhuc acutius acris ista materies cum oleo contubium init strictrisque conjugitur.

I V.

EX præmissis liquet partem bilis colorantem suum habere in oleofa principiū. Nunc probandum incumbit hanc partem chylo non conficiari: non magnæ molis opus. Quam enim augusti vasorum lacteorum hiatus; quam artificiosè fibrillis muculosis orbicularibus instruti; illuc indelinciter affluunt diversæ indolis materiae, tenera tamen corporis canalicula non nisi homogeneos & jam sanguinis amulos fovere possunt humores. Unica sufficiens crassæ aut acris molecula ad integrum animalis economiæ disturbancem: crassæ autem & viscidae partes propter hiatum augustium vasā lacteā penetrare nequeunt. Acres verò & salinae cùm fibras orbiculares & muculosas constringunt fibram ipsi adiutum negant. Solæ igitur attrita, divisæ, conquassatae, dilatae, fluidæ & homogeneæ bibulos lacteorum tubulos permeant. His positis facilè intelligitur quoniam modo partes alimentorum mucilagineæ, oleosæ, aquæ, opibilis assimilatae, cum parte ejus lymphaticâ immixtae & chylum efformantes vasa mesenterica petant: dum crassæ & fibrosæ eorum partes, oleosæ & acribus bilis moleculis irroratae, fæces constituant per feces abituras. Ea autem non fictione systematica sed certa observatione nituntur. Chylum revera à vasorum lacteorum principio ad aortam usque delatum explora, colore semper & ubique albo tonatum reperies, talis etiam in variis animantibus ab Azellio constantè observatus est, quin imò talem eum se vidisse refert celeberrimus Heisterus (a). In duobus viris quorum alter violentâ morte correptus, alter verò medias inter crapulas perierat. Quis nunc dubitet partem bilis coloratam cum chylo nullatenus misceri. Si res ita se haberet, nonnè flavo colore inficeretur chylus? Ad hoc satis foret vel levior admitteretur principiū colorantis guttula. Enim verò quid majori divisibilitate præditum quam partes mixtorum colorantes. Unicum carminii granum viginti & ultra aquæ libras suo colore imbuīt. Sed ut à pari nostra comparatio procedat, nonnè lèpissimè accidit ut ira subitanæ, acerrimus dolor aut sensatio vivida & improvisa iterum excitari? Rationibus allatis cumulum adjicet bilis in intestinis stagnantis major quam in vesicula fellea spissitudo, ejusque in morbis, datis tantum modo temporibus excretio.

(a) Compendium Anatomicum, tom. 2. pag. 61.

Q U A M autem h̄c propugnamus sententiam in thesi nuper agitata,
 prolatam fuisse lubenti gratoque animo profitemur. At illius au-
 thor dilectissimus collega noster D. *Dupuy* ad ejus explanationem quam-
 dam admittit in bile cum succo pancreatico effervescentiam (a) quæ, pace
 illius dictum esto, nobis nullius esse momenti immo gravissimis laborare
 hoc titulo: difficultatibus videtur. Supponit enim succi pancreatici aciditatem que
*Utrum ex innu-
meris diversi &
penè insinuatis
sanguinis orbibus
componatur ip-
sifusque circulus
universalis.*
 à solo D. *De Graaff* admissa, ab omnibus aliis Physiologis impugnatur
 & rejicitur. Præterè posita hac effervescentiæ, bilis à succo pancreatico
 decomposita, jam viribus suis orbata, esset oleosis, ut decet, dissolven-
 dis ac proinde chyloli confiendæ impar. Dùm è contrâ indecompo-
 sita, in partes oleosas agit tanquam sapo, plerisque maritatur, cæteras
 verò divisas & attenuatas mucilaginosis alimentorum paribus ejusque
 lymphæ tradit dissolvendas. Nec prorsus inutilem censemus partem bilis
 oleosam seu coloratam; quo enim acore donatur, villosam intestinorum
 tunicam stimulat, motum eorum peristalticum auget & cum fo-
 cibus mixta eorum expulsionem juvat. Quâ in re saltem concordare
 gloriamur cum Physiologis qui bilem, partim in sanguinis massam, par-
 tium in intestina fluere, absquè ullâ decompositione sentiunt; at juxta
 sententiam nostram oleosa pars intestina, pars lymphatica vasa lactea
 perit. Quod cum satis comprobatum fuisse credimus, nobis concludere
 fas est.

Ergo sola pars bilis colorata in intestinis deponitur.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Franciscus THIERRY *M. Carolus SALLIN.* *M. Raymundus DE LA
 DE BUSSY, Consilia-
 rius Medicus Regis or-
 dinarius in supremo
 Senatus Parisiensi desig-
 gnatus.*

M. Hugo GAUTHIER. *M. Simon VACHER.* *M. Ludovicus - Petrus
 LE HOC, Antiquus
 Consiliarius Regis Me-
 dicus ordinarius in ejus
 Castelletto.*

*M. Ludovicus-Gilbertus- Alexander BOYROT
 DE JONCHERES.* *M. Cosma-Augustinus
 LEZURIER,* *M. Antonius - Nicolaus
 GUENAUT, S. Ducus
 DE PENTHEVRE
 Medicus ordinarius*

Proponebat Parisiis, **AMBROSIUS - AUGUSTUS BELANGER,**
 Parisinus, Doctor Medicus Remensis, Saluberrimæ Facultatis
 Parisiensis Baccalaureus, Theseos Auctor. A. R. S. H. 1767.
 A SEXTA AD MERIDIEM.